

ھەندىك يادداشتى رەمەزان و جەژنەكەى

فاضل قەرداغى

رۇژنامەى رىگى يەكبوون ، ژمارە (۵۴) سالى يەكەم ، ۲۰۰۰/۱/۱۷، لاپەرە ۵

۱- جەژن ئىستىفتايەكە دژى بىباوهران

ھەرساللىك و چەند ئىستىفتايەكى تىدايە و ھەر يەككىيان رازى بوونى خەلك بەئىسلام تۆمار دەكات، مانگى رەمەزان يەككىيانە، خەلكى بەشىوہىەكى گشتى رۇژوو دەگرن و داخ و خەفەت بۇ كۆمۇنىستەكان (و بى باوهران بەگشتى) جىدەھىلن، لەرەمەزاندا شەيتانەكان دەبەستىنەوہو دىمەنى رۇژووانەكان نابىنن بەلام بىباوهران ۲۹ يان ۳۰ رۇژ لەناو خەفەتدا دەژىن.

جەژن ئىستىفتا گەورەكەيە خەلك ھەموويان: رۇژووانەكان و ئەوانەى رۇژوويان نەگرتبوو، موسلمان و مونافىق، نوپژكەر و مەيخۆر ھەموو تىكرا لەو رۇژانەدا خۇيان دەگۆرن، مالان دەگەپن، پىرۇزبايى لەيەكتر دەكەن، جەژن ئەوپەرى شادى مندانە، لەورۇژەدا ھەر كۆمۇنىستەكان ناچار دەبن دەرگى مالىان دابخەن يان مال چۆلبكەن و پەنا ھەندەى مالىكى تىرېن تا خۇيان لە پىشوازى خەلك بدزەنەوہ.

كۆمۇنىستەكان شەوو رۇژ دژ بە ئىسلام دەقېرىنن ، جەژن دەرفەتە بۇيان، با لەو رۇژانەدا داوا لەخەلك بكەن واز لە ئىسلام بەپنن و چىتر جەژن نەكەن و بزىنن چەند كەس بەدەميانەوہ دەچىت؟

۲- بۇچى ھوكمى ئىسلامىمان دەوت؟

ژيان برىتتايە لە نموونە و بەلگە لەسەر زەرورەتى ھەبوونى دەولتەى ئىسلامى .. با لىرەدا يەككىيان بلىين. دە شەوى دوايەمىنى رەمەزان كە شەوى (قەدر) يان تىدايە ھاوكاتى سەرى سالى زايىنى بوون.

لەسەرى سالى نوپدا دوو تاقم ھەبوون: تاقمىك لە مزگەوتدا بۇ خواپەرستىن دەمانەوہ، تاقمەكەى تىش لەسەر شەقامەكاندا بوون و يادىكيان دەكرد كە ھى رۇژئاواى بەھىزو خۆسەپنەرە.

دەولتەى ئىسلام دەتوانىت برىار لەسەر قەدەغەكردنى ئاھەنگىگىران بەبۇنەى سەرى سالى زايىنى بدات وەك چۆن((ئاسايش)) دەجووہ سەر ھەندىك مزگەوت و فەرمانى دەدا چۆلبكىرت.

با زەبروزەنگ لەولاوہ بوہستىت. دەولت جگە لەزەبروزەنگ رىگە بۇ بىروباوہرى خۇى خۇش دەكات، ئەم سال لاي خۇمان درەختى جەژنى لەدايك بوون لەشويىنى گشتىدا دانراو بابا نوئىلەكان بەناو شاردا بلاوكرانەوہو كوران و كچان كۆكرانەوہو رەشەلەكىان پىكرا.

واتە بەكورتى يادىك لاي خەلك شىرىن كرا، ھوكمى ئىسلامى دەتوانىت راستى ئەو يادە ئاشكرا بكات، سەرى سالى زايىنى يادىكە پەيوەندى بەئىمەوہ نىيە، بابانوىل ھىمايەكى نەصرانىيە، ئەم شتانە بەجىھانى كراون چونكە لەلاى رۇژئاواى بەھىزەوہ ھاتوون بى ئەوہى ئەو پرسىارە جىگەى لە مىشكماندا بىتتەوہ : بۇچى تاكە يادىك ئىمە بەجىھانى نەكراوہ؟ دەولتەى ئىسلامى دەتوانىت ھەموو كەنالەكانى راگەيانندن بۇ گەپاندەنەوہى كەسايەتتى دۇراو تەرخان بكات. لەمەشەوہ ديارە كە قسەى (بچنە مزگەوت و نوپژى خۇتان بكەن) قسەيەكى بى كەلگە چونكە ھەتا ئەگەر

((ئاسايش)) يش ليگەرپت و ترساندن پيادەنەكرپت شيرين كردنى ناھەقى دەورى گەورەى خۇى دەبىنىت، ئەمە تەنھا يەك نەمۇنە بوو، رۇژيش نىيە نەمۇنەو بەلگەى تر نەبىنين لەسەر ئەوہى ئىسلام پىويستى بەدەولتەتە.

۳- داواى ريزگرتن لە حكومت:

دەلئىن و راست دەكەن كاتىك دەلئىن ئەو مرۇفەى ياسا دادەنىت پىويستە خۇى يەكەم كەس بىت پابەندى بىت، دەشلىن و ئەمجارەش ھەر راست دەكەن كە لاى خۇمان ئەوانەى ياسا دەردەكەن يەكەم كەسن پىشلى دەكەن . بىنيوشمەو كەس بوى نەگىراومەتەو كە برپارى حكومتەى ھەرپم كەس بەئاشكرائى لەرەمەزاندا شت نەخوات لەلايەن فەرمانبەرانى حكومتەو لەناو دەزگاكانى حكومتەدا خراوتە ژىرپى.

سائىكيان چوومە دەزگايەكى حكومت^۱ كە بەرپرسە لە بەجىھىنانى ئەو برپارەو لەحەوشى ئەو دەزگايەدا دىمەنىكم بىنى، قۇرى لەسەر ئاگرو كترى تەنىشت قۇرى و ھەردووكيان ھەلميان لى ھەلدەسا، لەدەوريشاندا جۇرەھا خواردەمەنى وشك دانرابوون ، كابرئى بەرپرسىش لەبەردەمى خۇمداو لەكاتى پىكەو قسەكردنماندا جگەرەى خۇى داگىرساند، ديارە بو ئەوہى بىتاقەتم بگات بەلام نەيزانى كە بەم كارەى ياسا كوردىيەكەى (ياساى پىشلىكردنى ياسا) دەسەلئىت.

لەژوورەوہو لەدەرەوہى دەزگاكەشدا، بەلى: لەدەرەوہ و لەسەر شۇستە قەرەبالغەكەدا لەتەنىشت شەقامە ھەرە سەرەككىيەكەدا كارمەندانى دەزگاكە جگەرەيان دەخواردو ئەو ياسايەيان دەسەلماند.

دەلئىن و ناھەقى دەكەن كاتىك كە دەلئىن: پىويستە ريز لەياساو برپارەكانى حكومتەى ھەرپم بگىرپت. ھەقى خوتە ھەر دەرفەتتكت بو بلوئت ئەو برپارەى بەدلت نىيە بىشكىنى بەلام ئايا لەو كاتەدا ئاكامى تۆو دەسەلاتدارىك وەكو يەك دەبىت؟

^۱ ئەو دەزگايەش بەرپووبەرىتتى ئاسايش بوو!! رەمەزانى ئەمسالىش (۲۰۰۴) ھەر وەكو سالانى پىشو ئاسايش يەكەم كەس بوو ئەو برپارەى شكاند كە دەبوايە يەكەم كەس بووايە پابەندى بىت و چاودىرى ريزليگرتنى لەلايەن خەلكەو بەكرادىە. ھەستىش دەكەم ئەمسال ئاسايش لەجاران زياتر ريزى نەبووہ بو مانگەكەو بو برپارى حكومتەكەى. يەككە لە دىمەنەكان كە بىنمىن ئەو ئاسايشەى لەگەل ئاسايشى تردا لەكاتى خولانەوہ بو چاودىرىكردنى ھىمنىو ئاسايش و سەقامگىرى ((ياسا)) لە پشتى (مىگ زەمىنى) دانىشتبوو و لە شەقامە قەرەبالغەكەى تووى مەلىك و لەبەر چاوى خەلكەكە جگەرەى دەكيشا. تىبىنى رەمەزانى ۱۴۲۵ ك - ۲۰۰۴ ز.